

*Джудіт ГОФ,
Надзвичайна і Повноважна Амбасадорка
Сполученого Королівства Великої Британії
та Північної Ірландії в Україні
(2015 – серпень 2019)*

НАША ПІДТРИМКА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НЕЗМІННОЮ

– Пані Амбасадорко, Сполучене Королівство – це одна з небагатьох держав Заходу, яка не боїться називати речі своїми іменами. Минулого року тогочасний Міністр з питань безпеки Бен Воллес заявив, що за отруєнням Скрипаля та його дочки стоїть Владімір Путін, а Національний центр кібербезпеки Великої Британії викрив широкомасштабну кампанію під керівництвом ГРУ – російської служби військової розвідки – зі здійснення зухвалих кібератак у всьому світі. Незважаючи на подальші агресивні кроки Російської Федерації, в Європі все частіше лунають заклики до зняття санкцій. На Вашу думку, єдність Заходу з приводу цього питання збережеться чи Україні й Великій Британії доведеться справлятися з гібридними загрозами самостійно?

– Насамперед Велика Британія – це країна, яка була одним з ініціаторів кампанії за накладення санкцій у відповідь на агресію Росії проти України в 2014 році в рамках ЄС, Групи семи і, у більш широкому розумінні, серед усієї міжнародної спільноти. Тоді я перебувала в Лондоні й відповідала за формування політики щодо вашого регіону. Тоді ще не було зрозуміло, що: а) ми досягнемо єдності і б) що зможемо її втримати. Минуло кілька років – і ось, що ми маємо сьогодні. Гадаю, слід визнати те, що санкції як відповідь на дії Росії досі застосовано, і що ЄС та міжнародне співтовариство були та залишаються єдиними. Це чітка позиція, що ми разом виступаємо на захист міжнародного порядку зі спільними правилами поведінки для всіх, який продовжує руйнувати Росія, і що ми разом з Україною. Щодо подій у Солсбері – Велика Британія високо цінує підтримку України після інциденту та під час визначення дій у відповідь. Наші країни дуже добре усвідомлюють характер російської загрози й готові протистояти їй.

І протягом останніх кількох років до нас приєдналися інші країни. Ще одним прикладом став напад Росії у Керченській протоці в листопаді минулого року. Знову-таки, Сполучене Королівство було серед ініціаторів міжнародної реакції. Наша держава першою направила корабель до Чорного моря, в Одесу, на знак солідарності з Україною. Отже, наша підтримка залишається незмінною й інші держави слідують нашому прикладу.

– Британська позиція зрозуміла. Чи можемо ми сподіватись, що решта світової спільноти займатиме таку ж позицію щодо Росії, як і Велика Британія?

– Я думаю, що вам краще запитати це у представників тих країн. Наразі очевидно, що ми і надалі зберігаємо єдність, до того ж дуже добре. Найпростіший спосіб позбутися санкцій для Росії – це перестати робити те, що вона робить проти України. Все дуже й дуже просто. Тобто забезпечивши відведення важких озброєнь, припинення обстрілів й повернення територій, Росія може зупинити санкції. Але оскільки принципова позиція Росії залишається незмінною, санкції продовжуватимуть діяти. Як я вже сказала, єдність з цього питання і всередині ЄС, і за його межами залишається.

– Минуло майже п'ять років відтоді, як було створено Нормандську контактну групу та підписано Мінський протокол, але ми все ще не наблизилися до врегулювання конфлікту на Сході України. У березні 2017 року Польща та Велика Британія запропонували альтернативний формат переговорів щодо врегулювання конфлікту на Донбасі, але цю ініціативу не було реалізовано. Пані Амбасадорко, тема Вашої магістерської роботи «Війна у сучасному світі». На ваш погляд, чи є передумови для розширення кола учасників переговорів, передусім через включення до процесу Сполученого Королівства?

– Змушена Вас виправити. Тоді, у 2017 році, відбувся спільний візит на той час Міністра закордонних справ Великої Британії Бориса Джонсона та його польського колеги Вашиковського. Ми не висловлювали згаданих вами пропозицій. Міністр закордонних справ Польщі в пресрелізі за підсумками пресконференції припустив, що Мінський процес може бути розширено, але це не є спільною позицією. Це була його власна ініціатива. Просто хочу прояснити цей момент. Наша думка з приводу Мінського процесу така: немає поняття досконалого мирного процесу. Вони завжди дуже складні й ніколи не завершуються так швидко, як хотілося б. Ми розуміємо, що люди, особливо ті, хто має нещастя жити в зоні конфлікту, просто хочуть, щоб бойові дії припинилися. Ми всі цього хочемо. Найголовніше – повернути мир на Донбас. Ми підтримуємо Мінський процес і зусилля наших французьких та німецьких колег. Ми розуміємо, що багато людей хотіли б розширити наявний формат, але наразі можливий тільки один переговорний процес – Мінський. З цим форматом пов'язані

*З Романом Ващуком, Надзвичайним і Повноважним Послом Канади в Україні. 01.04.2019
With Roman Waschuk, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Canada to Ukraine. 01.04.2019*

санкції, тому варто добре подумати, яким буде кінцевий результат, якщо розширити сучасний механізм. Ми готові, як і завжди були готові, відгукнутися на будь-яке прохання української сторони або інших учасників Мінського процесу. Однак ми самі не втручаємось у процес, який вже запущено, який діє і робить свою справу.

– У січні 2019 року Велика Британія разом з Канадою почали виконувати функції контактних посольств НАТО в Україні. Які цілі і завдання Ви ставите перед собою на цій посаді?

– Роль контактного посольства полягає в тому, що держава-член НАТО бере на себе функції проведення публічної дипломатії НАТО і допомагає Офісу зв'язку НАТО комунікувати з громадянами країни перебування, пояснювати що це за організація і чим вона займається. Загалом це здійснення публічної дипломатії з фокусом на представників української громадськості. Це вперше, коли ці функції спільно взяли на себе дві країни. Ми пішли на цей крок, тому що розуміємо, що і Велика Британія, і Канада насамперед прагнули працювати разом, а не конкурувати за статус «контактного посольства». Тоді чому б не об'єднати наші сили? Канада і Велика Британія є дуже близькими партнерами, особливо щодо України. Це безпрограшна ситуація, адже ви також отримуєте підтримку двох країн, а не однієї. Набагато більше користі, коли одразу двоє рішучих прихильників України, а не

один, йдуть і говорять з людьми про НАТО. Зараз я проводжу багато часу зі своїми канадськими колегами. Востаннє ми їздили до Сум. У Сумському університеті в мене була чудова зустріч з українськими студентами, які активно брали участь у дискусії і розпитували про НАТО: що таке НАТО, що НАТО пропонує Україні, що Україні потрібно зробити тощо. Я думаю, що це важлива місія. Я рада, що ми цим займаємось, і ще більш, що ми це робимо спільно з Канадою. Нам потрібно допомогти людям зрозуміти, що таке НАТО, а також чим НАТО не є, тому що побутує багато міфів і пропаганди, яку часто спрямовують проти НАТО.

– *Ви все це робите своїми силами?*

– Так. Як контактне посольство, ми вкладаємо в це свої ресурси і час. Ми також вкладаємо багато ресурсів в НАТО. Велика Британія є державою, що відповідає за реалізацію одного з трастових фондів НАТО для України, здійснює фінансові внески в ще кілька трастових фондів, а також підтримує Україну на двосторонній основі та через Європейський Союз.

– *Україна скасувала візи для громадян Великої Британії в 2005 році. Попри те що українці отримали право на безвізовий в'їзд в Шенгенську зону ще в червні 2017 року і що майже два мільйони громадян України скористалися цим правом станом на початок 2019 року, Велика Британія залишається серед держав з найжорсткішою візовою політикою щодо українців. У серпні 2017 року державний міністр у справах Європи і Америки сер Алан Данкан погодився, що нинішній візовий режим з Україною є незадовільним, і запевнив, що це питання буде додатково розглянуто Форин-офісом (Міністерством закордонних справ та у справах Співдружності націй Великої Британії. – Ред.). Які кроки було зроблено в цьому напрямі, якщо такі є? Чи можна очікувати спрощення візового режиму для українців?*

– Візова політика – це повноваження Гоум-офісу (Міністерства внутрішніх справ Великої Британії. – Ред.). Нині Велика Британія не планує змінювати візову політику щодо України. Проте ми завжди маємо це питання на увазі та прислухаємося до відгуків заявників на візу. По-перше, немає жодної дискримінації щодо України. Наш візовий режим є однаковим для всього світу. Ще одним приводом для критики є те, що орган, який приймає рішення щодо видачі візи, знаходиться у Варшаві. Однак ми всюди працюємо за схожою моделлю. Коли я була амбасадоркою у Грузії, рішення про видачу віз грузинам приймала установа в Стамбулі. Наша модель візової політики є вузловою та реалізується через функціонування невеликої кількості візових центрів у всьому світі. Щодо налагодження зворотного зв'язку із заявниками, ми визнали, що є проблеми, і вжили відповідні заходи. Була проблема з платежами, і тепер цю проблему вирішено. Ми також спростили для заявників запис на прийом у візовому центрі. Ми завжди реагували на зауваження. Але, як на мене, навколо

цього питання ще залишається багато спекуляцій. Насправді, за нашими даними, кількість позитивних рішень щодо видачі віз дедалі зростає. У багатьох випадках заявки були відхилені, бо люди не надали всю необхідну інформацію. Я порадила б заявникам уважно прочитати, яка інформація вимагається візовим центром, а потім надати її. Тому що без цієї інформації неможливо прийняти позитивне рішення. Але ми будемо й надалі реагувати на зауваження і намагатимемось покращити якість наших послуг.

– *Слідом за набранням чинності Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС, між нашими країнами почала діяти зона вільної торгівлі. Яким буде майбутнє двосторонньої торгівлі після Брекзиту? Чи є перспектива укладання окремого двостороннього договору між Україною та Великою Британією?*

– Говорячи про Брекзит і знаючи, що це важливе питання для України, я хочу підкреслити, що Брекзит не змінив нашу політику щодо вашої країни. Він не вплинув на нашу підтримку, він не зменшив нашого інтересу до України. Фактично, за моїми спостереженнями, після проведення референдуму наша підтримка лише зростала, так само як зростала і кількість візитів на міністерському рівні та наше залучення. У сфері торгівлі та економіки ми проводимо політику, що впливає з необхідності забезпечення функціонування чинної поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ЗВТ) між Україною та Європейським Союзом, членом якого ми і надалі залишаємось. Як тільки ми перестанемо бути членом ЄС, ситуація зміниться. З огляду на це, ми прийняли важливе рішення і виокремили Україну як одну з держав, з якими ми хочемо укласти нову угоду про ЗВТ. Ми не можемо розпочати офіційні переговори, адже формально ми все ще член ЄС, але фактично перемовини вже почалися. У моєму посольстві вже є новий співробітник, який опікуватиметься питанням відносин з Україною після Брекзиту. Ми якраз очікуємо нового раунду переговорів з цього питання у Сполученому Королівстві (інтерв'ю було записане в травні. – *Ред.*). Ми діємо на випередження та оцінюємо потенційні можливості і для Великої Британії, і для України, що впливатимуть з цієї двосторонньої угоди. Я хочу, щоб торгівля між нашими країнами розвивалася, щоб британські інвестиції в Україну зростали. Аби це сталося, нам потрібна основа – нова торговельна угода. Не менш важливим є і подальше прискорення реформ у сфері правосуддя, щоби компанії були впевнені, що українські суди прийматимуть чесні та справедливі рішення у справах щодо них. Необхідно домогтися більшого прогресу у боротьбі з корупцією, бо у Великій Британії діє дуже суворе антикорупційне законодавство: якщо виявиться, що компанії займаються корупційною діяльністю за кордоном, вони можуть бути притягнені до відповідальності у Великій Британії. Є низка кроків, які ми маємо зробити, щоб поліпшити станови-

ще і зробити нашу торгівлю більш вигідною для обох сторін. Україна має величезний потенціал, ви – найбільший у Європі ринок, що розвивається. Це потрібно пам'ятати.

– Чи є якийсь план на перехідний період між припиненням дії ЗВТ і укладенням нової торговельної угоди?

– Наразі у нас його немає. Насамперед, потрібно зважати на політичну ситуацію у Великій Британії. Нам надали відтермінування до 31 жовтня, і у Великій Британії зараз тривають жваві та палкі обговорення щодо остаточної форми Брекзиту. Коли ми прийдемо до якогось рішення, думаю, стануть зрозумілими інші, більш технічні деталі. Найголовніше, що Україна залишається пріоритетом для нас.

– Ваша Високоповажносте, Ви стали першою жінкою, призначеною Послом Сполученого Королівства в Україні. Цікавим є те, що в такий складний для нашої країни час провідні світові держави обирають саме жінок як своїх дипломатичних представників в Україні. Яке місце має проблематика гендерної рівності у Вашій роботі як амбасадорки? Як ви оцінюєте прогрес України в цій сфері за останні п'ять років?

– У певному сенсі в 2010 році, коли мене вперше призначили амбасадоркою у Грузії, жінка на посольській посаді була дивиною. Тепер це не так вже й незвично, і це добре. Я думаю, що люди все менше й менше дивуються, що є жінки-посли. Зараз 30% посольського корпусу Великої Британії – це жінки. Цього все ще недостатньо, але 30% – це величезна зміна порівняно з тим, що було, скажімо, 10 або 15 років тому. Наша зовнішня політика дуже сильно орієнтована на забезпечення гендерної рівності. Ми призначили уповноваженого у справах жінок, і ми дуже зацікавлені, щоб все, що ми робимо, розглядалося через призму розуміння гендерної рівності та важливості забезпечення рівності всіх у суспільстві. Якщо подивитися на Україну зараз, то маю визнати, що жінки насправді досить добре представлені у вашому суспільстві. Але досконалості немає меж. Було б непогано збільшити кількість жінок-депутатів у Верховній Раді, а також збільшити кількість жінок-послів. Сподіваюся, що в цих сферах ситуація буде і надалі поліпшуватися. Сфера, у якій жінки все ще недостатньо представлені, – це сектор безпеки і оборони України. Я не знаю там жодної жінки-генерала. У нашій системі такі є. Саме це ми і намагаємося заохочувати, оскільки жінки справді відіграють помітну роль у обороні та безпеці. Наразі ми відкрили для жінок всі посади у бойових підрозділах. У 2017 році до Одеси прибув HMS Duncan, есмінець типу 45 і найсучасніший військовий корабель у світі. Я була на містку, коли він причалював до пірсу біля підніжжя Потьомкінських сходів. Капітан – жінка, штурман – жінка, інші офіцери на містку – жінки. Українські гості були цим дуже здивовані. Ми повинні продемонструвати, що це насправді нормально

Капітан Елеонора Стак під час першого візиту у Києві розповіла про роль та лідерські здібності жінок у Збройних силах. 08.03.2019

Commander Eleanor Stack on her first visit to Kyiv. She talks about female leadership and women's role in the Armed Forces. 08.03.2019

Й жінки можуть прекрасно служити на цих посадах. Командир корабля Елеонора Стек спілкувалася з молодими українськими солдатами-жінками, і вони мали можливість задати якісь практичні питання, на кшталт: «Як голити ноги, коли перебуваєш на кораблі?». Це важливо, тому що ніхто не запитає про такі речі за вас самих. Я хочу, щоб ви розуміли, що стать не є перешкодою для служби у збройних силах на такому рівні, тому що як країна, яка має конфлікт на власній території, трансформується, воює на кілька фронтів, ви не можете дозволити собі втратити більше 50% населення. І моя країна теж чудово це розуміє. Важливо, щоб гендерна проблематика не була навмисне політизована певними колами. Ми говоримо про рівність ні більше, ні менше.

– Велика Британія наразі реалізує понад 70 різних проєктів в Україні. Які з них можна вважати найбільш вдалими? Не могли б ви докладніше розповісти про проєкт «Вчися розрізняти», який було реалізовано за підтримки посольств Великої Британії та США? Яким чином ця ініціатива допомагає боротися з гібридними викликами, що стоять перед Україною, як пропаганда, дезінформація та поширення ненависті?

– Ми надаємо підтримку Україні у багатьох сферах. Щодо гуманітарної допомоги, особливо важливої для зони конфлікту, є одна річ, якою я осо-

бливо пишаюся. Це програма UNFPA, донорами якої ми є. Вона спрямована на надання допомоги жертвам насильства в сім'ї й тим, хто страждає від наслідків конфлікту. Це програма, з якою я регулярно контактую, коли відвідую різні міста на Сході України. Коли я бачу, що зараз в Україні є гарячі лінії для людей, є мобільні групи, які можуть відреагувати, прийти і допомогти родинам, коли щось йде не так, коли поліція навчена мати з цим справу і є підстрахування для людей, які опиняються в такому жахливому становищі, то я дуже пишаюся, бо я бачу результат, зміни в житті звичайних людей. У Великій Британії ми пройшли цей етап близько тридцяти років тому, спочатку в напрямі визнання цих проблем, а потім їх вирішення. Дуже важливо, що зараз це відбувається і в Україні.

Ми надаємо підтримку в сфері оборони. Операція «ORBITAL» вже підготувала не менше 9,5 тисяч українських військовослужбовців і її робота триває. Це дуже відповідальне зобов'язання для нас, тож в Україні постійно перебуває не менше сотні британських солдатів, які тут же на місці навчають ваших солдатів. Ми знаємо, наприклад, що деякі з курсів військово-польової медицини, які ми проводили, допомогли врятувати життя на полі бою. Ми навчили прийомам, які допомагають людям вижити, в першу годину після поранення отримати необхідну їм допомогу. У рамках оборонної сфери ми також виділили значну суму на оборонну реформу, щоб допомогти вам створити умови, за яких ви зможете досягти своєї мети – забезпечення оперативної взаємодії з НАТО в 2020 році. Також ми надавали неабияку підтримку процесу проведення реформ. Ми дуже пишаємося, що за нашого безпосереднього сприяння вдалося створити, зокрема, Раду бізнес-омбудсмена та антикорупційні інституції. Є низка проектів, що демонструють відчутний прогрес у проведенні реформ, які здійснюються в Україні, але ми маємо можливість їй допомагати.

Ви абсолютно правильно зазначаєте, що велику частину нашої уваги приділяємо не лише Україні. У більш широкому сенсі йдеться про протидію дезінформації, тому що, звичайно, у XXI столітті однією з найбільших загроз, які ми бачимо, є використання інформації як зброї. Це, зрозуміло, не новина, пропаганда і дезінформація були з незапам'ятних часів, але нинішні технології дозволяють використовувати їх так, як не можна було уявити раніше. Ви згадали проект «Вчися розрізняти», який я вважаю справді хорошою програмою. Варто навчати людей, як споживати інформацію, робити їх більш проникливими, і почати варто зі школярів, ставлячи їм такі запитання, як: «Звідки ви знаєте, що те, що ви читаєте, це правда? Звідки ви знаєте, що британський посол не порушував виборче законодавство України під час президентських виборів, тримаючи в руках бюлетень?». Це була фейкова історія, але вона розійшлась. Ця програма апробується в 50 школах, і вже є перші підсумки: ті, хто пройшов цю

підготовку, вдвічі ймовірніше зможуть розпізнати мову ненависті та набагато вірогідніше зможуть виявити дезінформацію. Люди будуть менш вразливими до дезінформації, якщо вони навчені споживати інформацію. Я думаю, що цей процес двосторонній. Сподіваюся, ви вчитесь у нас, але, насправді, і ми вчимося у вас, тому що в цьому аспекті ви перебуваєте на передовій, і це те, що ми всі повинні розуміти. Дезінформація вплинула на весь світ, ми всі зараз намагаємося це усвідомити.

– *Пані Амбасадорко, Ви активно використовуєте у своїй роботі інструменти культурної дипломатії та берете участь у різних кампаніях. На Ваш погляд, наскільки важливі мистецькі кампанії для сучасної дипломатії? Чи допомагають вони дипломатам у досягненні їхніх цілей? Який спосіб комунікації та поширення інформації серед громадян приймаючої держави є найкращим?*

– Мені дуже пощастило, що в Україні є Британська Рада. Це організація, якою я надзвичайно пишаюся – і не тільки тим, що вона забезпечує викладання англійської мови на світовому рівні, а й тим, що вони багато чого роблять у сфері культурної дипломатії. Ця діяльність справді важлива через значення «м'якої» сили в цьому все більш складному світі: від неї залежить, як люди сприймають вас і ті цінності, що ви відстоюєте як нація, і від цього залежить те, чи вас впізнаватимуть. Це досить часто відбувається через знайомство з фільмами, музикою, культурою тощо. Один з плюсів бути британцем полягає у тому, що ви можете зустріти прояви своєї культури, куди б ви не пішли. Якщо ви подивитесь на топ-10 музичних чартів будь-якої країни, то знайдете там британських виконавців. Ви також знайдете нас серед лауреатів премії «Оскар», адже торік саме британська акторка отримала нагороду за найкращу жіночу роль (Олівія Колман). Йдеться про те, що можна використовувати культуру не тільки, щоб допомогти людям зрозуміти, хто ви, які цінності ви відстоюєте, але і щоб побудувати мости. Це особливо важливо у країнах, де наші відносини, на відміну від України, ускладнені або менш дружні. Досить часто культура може бути тим мостом, на якому ви можете їх побудувати. Я думаю, що однією з можливостей для України є використання культурної дипломатії для зміни поглядів людей. Тому що я підозрюю, що коли ви говорите про Україну людям, вони все ще думають про війну та корупцію. Вам треба зробити так, щоб вони думали про ваше чудове програмне забезпечення, ваших хіпстерів, творчість, мистецтво і культуру – це хороший спосіб привабити інших і розвивати туризм, залучити інвестиції та людей, які прийдуть до вас і почнуть з вами співпрацювати.

– *Чи є якісь методи оцінки успішності культурної дипломатії в тій чи тій країні?*

– Культурна дипломатія – це щось нематеріальне, невідчутне. Проте ми провели опитування, щоб визначити рівень розуміння того, що таке Велика Британія, які слова спадають людям на думку, коли вони чують про неї (Шерлок Холмс, Королева тощо). Є способи виміряти це з погляду розуміння того, що таке свідомість людей і наскільки вони готові йти на контакт. Ви можете виміряти це за допомогою туризму, встановлюючи зв'язок між рівнем вашої комунікації з людьми та показником їхніх подальших подорожей до вашої країни. Тому так, є різні методи. Однак це також залежить від того, чого ви хочете досягти. Я гадаю, що іноді культурна дипломатія заради культурної дипломатії не є дуже ефективною. Якщо ви думаєте про те, чого ви насправді хочете домогтися, яке послання ви хочете передати іншим, що ви хочете отримати з цього всього, тоді це справді допоможе вам правильно спрямувати вашу культурну дипломатію.

– *Ще одна сильна сторона роботи Вашого посольства – це публічна дипломатія. Ми вражені тим, що тільки два співробітники виконують таку велику роботу. Ви теж займаєтеся цією діяльністю?*

– Так, вони блискуче працюють. Іноді я сама теж включаюсь, тому не критикуйте їх за «старушку». Це командна робота. Я думаю, що якщо ви збираєтеся займатися цифровою дипломатією, то вона повинна бути справжньою. Якщо ви працюєте за шаблонами і готовими інструкціями, кого ви цим зацікавите? Вам потрібно показати свою індивідуальність, тому іноді доводиться ризикувати. Дуже багато твітів від послів написані в дусі: «Я радий бути в... Я в захваті від...» і так далі. Це не дуже цікаво читати. Тому, на мою думку, у нас хороша й креативна команда, ми завжди ретельно обговорюємо всі ідеї. Це дипломатія 21-го століття.

– *Без гумору не обійтися?*

– Так, нам це справді потрібно, дякую. Я точно знаю, що це впливає на роботу. Не так вже й сильно, але все ж. Я думаю, що гумор – це показник того, на якому рівні знаходиться Україна, через сам факт, що люди можуть жартувати. Гумор показує, що Україна – це демократична країна, де можна говорити вільно. Влучна здорова сатира, гумор, якщо вони присутні, це завжди хороший знак.

– *Повернімося до Вашої тези про те, що Україна має популяризувати свій імідж за кордоном. За час свого перебування на посаді Ви мали можливість близько познайомитися з українською історією, культурою та традиціями, оцінити наш економічний і туристичний потенціал. На жаль, за кордоном досі існують стереотипи про Україну. На Вашу думку, що потрібно зробити, щоб по-справжньому відкрити Україну світу? Як залучити британських туристів та інвесторів? Що ми можемо їм «продати»?*

– Першим спадає на думку дешеве пиво (сміється). Я думаю, що у вас багато чого, чим можна зацікавити. Для вас були плідними Євробачен-

Джудіт Гоф, Надзвичайна і Повноважна Амбасадорка Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії в Україні, Александр Борис де Пфєффель-Джонсон, Міністр закордонних справ Великої Британії, Віталій Кличко, Київський міський голова. 02.03.2017

Judith Gough, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to Ukraine, Alexander Boris de Pfeffel Johnson, Foreign Secretary of Great Britain, Vitaliy Klytschko, Mayor of Kyiv. 02.03.2017

ня–2017 і фінал Ліги чемпіонів в минулому році, коли багато людей, які раніше ніколи б не приїхали, завітали в Україну й відчували на собі її гостинність. Причому і гості Євробачення, і вболівальники «Ліверпуля» були дуже різними людьми. Вони дуже гарно провели час. Україна і, зокрема, Київ дуже гостинно їх прийняли. Повертаючись до вашого питання, я думаю, що Україна повинна робити наголос саме на чомусь такому, показати людям, наприклад, красу старовинних місць столиці, тому що у багатьох людей перший образ, який виникає у них в голові – це «спальні райони» і будівлі такого типу. У вас також є дуже талановиті люди, які не знаходяться в фокусі громадськості, хоча їх можна було б використати також. Наприклад, одна з кращих сучасних кулінарних письменниць Великої Британії, Оля Геркулес. Вона українка, родом з Харкова. Вона написала дві дуже хороші кулінарні книги і регулярно з'являється на телебаченні. Я б залучала когось на зразок неї, аби краще представляти Україну. Гадаю, що у вас є багато таких людей. Іншими словами, використовуйте потенціал українців, щоб сформувати образ країни, яка рухається вперед. ІТ-індустрія також може вам допомогти. Ви можете домогтися ви-

знання, беручи участь в хакатонах та інших конкурсах. Визнання вашого програмного забезпечення та рівня ІТ-професіоналізму справді зростає, і Україна може отримати з цього зиск. Однак для цього потрібні ресурси, нестандартне мислення і готовність до деяких ризиків. Нещодавно я познайомилася з одним з ваших культурних дипломатів, коли була на Книжковому Арсеналі, а саме з Іреною Карпою, що зараз працює в Посольстві України у Франції. Я вважаю, що вона доволі успішно популяризує Україну. Вона – людина моди і мистецтва, передає людям дуже правильний образ України. Іноді найгірші культурні дипломати – це послы, тому що кар’єрні дипломати, на кшталт мене, – не найкращі люди, щоб «продавати» такий матеріал. Ми занадто нудні. Насправді, зараз йдеться про те, щоб залучати людей, які б зацікавлювали інших людей, і це не обов’язково ми.

– *Ваше перебування на посаді майже добігає кінця. Як Ви себе почуваете, провівши чотири роки в Україні?*

– Втомленою (сміється). Ні. Я тут ще на кілька місяців. Я ще не йду, і у мене ще багато справ. У нашій дипломатичній системі вас просто так не відправляють кудись, як у деяких інших дипломатичних службах, де вам телефонують і кажуть: «Пакуйте валізи, ви їдете». Ви маєте подати заявку, взяти участь у конкурсі. Тож я хотіла отримати цю роботу і тому подала заявку. Гадаю, що це правильний підхід. Це означає, що люди, котрі приїжджають з таких країн, як моя, справді хочуть працювати у вашій країні, вони в цьому зацікавлені. Для мене було великою честю працювати в Україні протягом останніх чотирьох років. Я бачила, як ви починали перетворення в країні, захищали себе, протистояли агресії і, попри всі виклики, виявили велику стійкість та рішучість рухатися вперед. Ми знаємо, що перехідні періоди і перетворення не є лінійними: завжди після двох кроків уперед буде один крок назад. Для мене було великою честю зробити свій внесок до цієї справи, і, сподіваюся, що я відіграла принаймні якусь крихітну роль у цих процесах. Я йду, дізнавшись величезну кількість різних речей і знайшовши для себе країну, у яку я хочу повернутися і провести тут більше часу. Я насолоджувалась перебуванням в Україні, вивчаючи мову, яку я буду продовжувати вивчати вічно (сміється) і якою мені подобається говорити; знайшовши багатьох друзів, з якими, сподіваюся, ми будемо підтримувати зв’язок, а також маючи за честь бути причетною до вашого поступу. Буде дуже важко піти, дуже важко.

– *Ви вже знаєте, яку посаду обіймете?*

– Так, знаю. Я буду амбасадоркою Її Величності в Швеції.

– *Ваша Високоповажносте, Ви демонструєте високий рівень володіння українською. Чи було Вам важко вивчити іншу іноземну мову і що надихнуло вас на це?*

– У мене було недостатньо часу, щоб її вивчити, але я була сповнена рішучості це зробити. Близько двох тижнів я займалася на курсах і отримала ще кілька додаткових уроків. Однак я твердо вирішила, що якщо збираюся стати послом в Україні, то повинна говорити не тільки російською, але і українською. Коли я приїхала, моєму синові було два роки, і я дивилася, як він вчить мову, тому що у мене не було часу на мовні курси. Я подумала: «Спробую вивчити українську мову як дворічна дитина», що звучить трохи самокритично, але в дитячому віці ви просто слухаєте, слухаєте і слухаєте, а потім пробуєте розмовляти самостійно. Саме так ми всі вчимо мову. Тому на кожній конференції я знімала навушники, слухала і намагалась зрозуміти про що говорять. Ось як я її вивчила. Насправді, це був набагато цікавіший спосіб вивчення, і вам буде простіше, якщо у вас є базовий рівень розуміння слов'янських мов. У мене не такий гарний рівень, як хотілося, бо я не мала достатньо часу, але іноді вивчення мови як у дитинстві, на противагу академічному навчанню, корисне. Читати підручники мого сина також було цікаво, тому що немає сенсу читати Шевченка, якщо ви не можете зрозуміти книги про Гаррі Поттера. Євгеніє (фахівець з цифрових комунікацій та зв'язків зі ЗМІ Посольства Великої Британії. – Ред.), що Ви думаєте?

– Гадаю, що Ваш виступ, наприклад, на відкритті конференції з питань реформ в Україні в Копенгагені – п'ятнадцять хвилин українською мовою перед усім Кабінетом Міністрів України та іншими міжнародними партнерами – говорить сам за себе.

– Так, це було досить складно психологічно, але важливо. Комунікація має значення, і я думаю, що коли ви вивчаєте мову, то пізнаєте через неї культуру і душу того місця, де ви перебуваєте, тому що мова – це зовнішнє відображення вашого мислення. Завжди можна сказати щось англійською або через перекладача, але коли ти справді дізнаєшся, як висловити якусь думку, це і є моментом навчання. Для мене це дуже важливо.

– Є якась порада, яку Ви могли б дати наступному послу? Своєрідний лайфхак для посла в Україні...

– Очікуйте несподіваного. Не намагайтеся планувати занадто ретельно. Україна – це країна перехідного періоду. Якщо ви займаєте посаду посла, то будете дуже, дуже зайняті. Звичайно, послы бувають різні. У деяких із них життя набагато спокійніше. Але є представники, які перебувають тут, аби справді підтримати, допомогти змінити ситуацію; які мають чіткі зовнішньополітичні цілі, дипломати, які самовіддано працюють і докладають зусиль. Для інших ситуація трохи відрізняється. Проте вам слід сприймати це не як моє бажання похвалитися, а як знак того, що Україна справді має значення для Великої Британії.